

<https://doi.org/10.18485/analiff.2024.36.1.6>
314.151.3-054.73:81'271(497.11)

„Ми Багуађа пиниш, ми го гејм”: језик корисника и пружалаца услуга у Центру за азил „Крњача”

Ивана Р. Глигоријевић*

Филолошки факултет, Универзитет у Београду, Катедра за оријенталистику

 <https://orcid.org/0000-0003-0793-8213>

Олга Д. Здравковић

Независни истраживач

 <https://orcid.org/0009-0008-2793-3122>

Кључне речи:

контактни језици,
пиџин,
енглески,
арапски,
персијски,
паштунски,
дари,
српски

Апстракт

Током последње деценије дошло је до великог прилива блискоисточних и афричких избеглица, миграната и тражилаца азила, који западнобалканском рутом стижу у нашу земљу. За време боравка у РС, ови људи су смештени по центрима за азил и прихватним центрима широм земље. Временом се формирао заједнички језик, погодан за споразумевање корисника центара и пружалаца услуга у њима. Овај језик се одликује скромним вокабуларом, једноставном синтаксом и суженим избором функција, ограниченим само на реалије живота и рада у центрима. Материјал који је обрађен у овом раду обухвата лексику забележену у Центру за азил „Крњача” у Београду, прикупљену током седмогодишњег рада на терену. Прикупљени материјал састоји се од лексике из енглеског, арапског, персијског, паштунског, дари и српског језика. Иако има своје специфичности, постоји и доста сличности између овог и језика у другим центрима. Услед сталне циркулације корисника и пружалаца услуга кроз различите центре и друга места контаката, формирала се једна врста језичког континуума, где постоји међусобна разумљивост, али уједно и тачке раздвајања. Након пописа и описа вокабулара, наша намера је била да ову тему сместимо у научне оквире, јер она се може проучавати са аспекта контактне лингвистике. У раду смо пошли од хипотезе да је овај језик заправо пиџин, контактни језик настао у вишејезичној заједници ради остваривања базичне комуникације између њених припадника. На основу анализе прикупљеног материјала и увида у релевантну литературу, дошли смо до закључка да језик у Центру с правом можемо звати пиџином, јер има све особине истог. (примљено: 29. августа 2023; прихваћено: 24. марта 2024)

<https://anali.fl.bg.ac.rs>

1. Увод

Због масовног прилива блискоисточних и афричких избеглица, миграната и тражилаца азила, широм Републике Србије одређени су азилни и прихватни центри за прихват, смештај и обезбеђивање основних животних услова овим лицима (у даљем тексту: корисници). Највећи талас Србија је доживела крајем 2015. године, када су масовно долазили људи из Сирије, Авганистана, Пакистана и Сомалије, а њихов долазак охрабрио је и остале да крену пут Европе. У почетку је задржавање људи у Србији трајало само неколико дана, пошто су границе суседних земаља биле отворене за регуларан пролаз. Након затварања граница у марту 2016. године, Србија постаје привремено уточиште за људе који ту остају месецима, па и годинама. Ипак, мало њих подноси захтев за азил у Републици Србији. Већина се ту задржава само док се не стекну услови за даље путовање ка западној Европи, што се обично одвија ирегуларним путем.

Један од центара који од почетка кризе пружа услуге прихвата и смештаја људима на тзв. западнобалканској рути је Центар за азил „Крњача” (у даљем тексту: Центар). Језици којима говоре корисници у Центру су разноврсни, а многи познају два или три језика. Највише има говорника језика индоевропске породице, и то индоиранске потпородице: персијски, дари, паштунски, урду и курдски. Из афроазијске породице језика најзаступљенији је арапски, односно, његови бројни варијетети који се говоре у разним арапским земљама, а заступљени су и језици подсахарске Африке – хауса и свахили. Има корисника који се служе неким од горенаведених језика као другим језиком. Један број афричких корисника као други језик користи француски или енглески (Здравковић, 2022: 9). Има корисника који се споразумевају и на турском, што су научили током дужег задржавања у Турској, одакле почиње западнобалканска рута. У мање заступљене језике спадају и бенгалски, рунди, шпански, руски и многи други језици.

У Центру се комуникација између корисника и *пружалаца услуга*¹ одвија уз помоћ преводилаца за најзаступљеније језике (арапски, персијски, дари, паштунски и курдски), који уједно врше и *културну медијацију*. Већину преводилаца чине матерњи говорници тих језика који стицајем околности живе и раде у Србији, јер се неки од ових језика и/или њихових варијетета не могу научити на факултетима и школама у нашој земљи (Здравковић, 2022: 9). Број језика којима владају преводиоци је мањи од броја језика који се свакодневно користе у Центру, па и од броја људи који тим језицима говоре. Често је за већу групу људи задужен само један преводилац, па није у могућности да испрати све захтеве и реши проблеме припадника те групе. Преводиоци нису ангажовани само у Центру, већ на разним локацијама, па нису увек доступни када је то

---

1 Под термином *пружаоци услуга* подразумевамо све оне људе који пружају различите врсте услуга корисницима. Неке од тих услуга укључују поделу хране, одеће и средстава за хигијену, психосоцијалну подршку, медицинску и правну помоћ, анимацију деце и одраслих, подучавање српског језика, регистрацију, културну медијацију и пружање свих других врста помоћи – због чега се, на обукама за рад, пружаоци услуга често називају и *помагачима*.

потребно. Пружаоци услуга се због тога морају довијати на различите начине како би успоставили комуникацију са избеглицама, што подразумева и честу употребу невербалних симбола у комуникацији – попут гестикулације рукама, израза лица или боје гласа. Некада и корисници са основним познавањем српског и енглеског обављају посао преводаца.

С обзиром на оскудну комуникацију између свих умешаних страна, временом је у Центру дошло до формирања заједничког језика, који функционише као *лингва франка*. Овај језик представља спој језичког материјала из арапског, персијског, паштунског, дари, енглеског и српског језика. Овако формиран хибридни језик, који користе и корисници и пружаоци услуга, омогућава задовољавање основних потреба корисника и разрешавање бројних проблема са којима се сусрећу током боравка у Центру. Занимљиво је да су поједине речи и изрази из њега ушли и у међусобну комуникацију пружалаца услуга на српском (Здравковић, 2022: 10).

Као и други језици, и он има свој језички континуум, пошто у различитим центрима постоје разлике у лексици – то увелико зависи од структуре центра, организације рада и других реалија на терену. На пример, термини „хаима” и „хема” (ар. *haṭma* мн. *hiyāt* – *шатор*) употребљавају се искључиво у центрима на северу земље где су људи углавном смештени у шаторима и тендама за спавање, док се у осталим центрима не користе. Термин „фиш листа” су користили искључиво запослени у Крњачи, за време ургентног прихвата корисника (2016–2017), када је свакодневно циркулисало стотину до две нових људи, којима је требало дати конзерве туњевине према одређеном списку. Иако сваки центар представља засебан микросистем који има свој специфичан језик, сви ови језици сличе једни другима. Разлог лежи у томе што њихови говорници успостављају различите врсте контаката, па тако учествују у формирању заједничког лексичког слоја. Они мењају центре, организације, иду заједно у покушаје ирегуларног преласка границе, мешају се и комуницирају.

2. Да ли је језик у Центру за азил „Крњача” *пиџин*?

У истраживању смо пошли од хипотезе да је овај социолингвистички феномен у ствари *пиџин*. У стручној литератури *пиџин* се обично дефинише као „систем комуникације који се развио међу људима који немају заједнички језик а желе да међусобно разговарају, из трговачких или неких других разлога” (Kristal, 1996: 334).² *Пиџини* се још могу одредити и као „мешани помоћни језици без сопствених говорника, изразито сведени у форми и ограничених функција” (Bugarski, 2003: 71).

Свој назив *пиџини* можда дугују искривљеном изговору енглеске речи *business*, како је она изговарана у *кинеском пиџин енглеском*, коришћеном управо за потребе бизниса. Постоје још и мишљења да *пиџин* води порекло од: португалске речи *osiração* (посао), хебрејске речи *pidjot* (трампа) или

2 Наслов оригинала: Crystal, D. (1987). The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge: Cambridge University Press.

погрешног изговора речи *beach* на простору Океаније (Holm, 2000: 9), па онда од јајо-речи *pidians* (људи, народ), португалске речи *pequeno* (мало, дете) или можда од енглеске речи *pigeon* (голуб), јер је голуб „подесан за преношење једноставних порука” (Kristal, 1996: 334).

Пицин обично настаје тако што се припадници мање моћних заједница (чије језике називамо *супстратима*) мешају са припадницима моћније заједнице (чији језик зовемо *суперстрат*), при чему ниједна заједница не усваја језик друге заједнице, већ долази до прилагођавања свих умешаних језика у један упрошћен варијетет којим се споразумевају (Holm, 2000: 5). При формирању овог варијетета, већина лексике долази из једног језика, а то је суперстрат. Међутим, значење и функција лексичких јединица, као и фонолошка/граматичка правила овог језика често се разликују од суперстрата и више подсећају на супстрат, односно, неколико умешаних супстрата (Siegel, 2008: 1). Суперстрат се, као давалац већине пицинског вокабулара, у контактної лингвистици обично назива *лексификатор* (Humpel, 2000).

Пицини настају тако што људи прво развијају неки свој индивидуални начин комуникације, користећи речи и изразе које су научили из другог језика (лексификатора) за које мисле да су другима познате. Комбиновање ових индивидуалних карактеристика у комуникацији се назива *жаргон* или *претпицин*. Уколико група остане у контакту, или ако више група настави да користи тај претпицин као *лингву франку*, настају одређене конвенције на којима се заснива нови стабилан језик (Siegel, 2008: 2). Овај језик даље функционише као помоћни језик и користи се по потреби, при чему његов вокабулар остаје скучен, а правила употребе граматичких морфема једноставна (ако их уопште има). У овој фази говоримо о *ограниченом пицину*. Уколико се прошири на шире подручје и постане свакодневна *лингва франка* у заједници, ограничени пицин се лексички и граматички усложњава, те постаје *проширени пицин* (Siegel, 2008: 3). Будући да настају услед мање интензивног контакта и имају сужен избор функција, ограничени пицини могу изумрети када контакт прође (Humpel, 2000). Проширени пицини, с друге стране, не изумиру тако лако. Они имају богатији вокабулар и комплекснију граматику, те се могу користити и изван сфере у којој су настали, а неретко постају и креоли (Malmkjær, 2010: 120). Када људи у мешаној заједници користе проширени пицин приликом обраћања својој деци, која га онда усвајају као матерњи језик, настаје креол. Овде је већ реч о формираном језику, пуног лексикона и комплексних граматичких правила, чија употреба није ограничена само на одређене функције (Siegel, 2008: 3). Због свих прелазних фаза кроз које пролази пицин у свом настајању и развоју, некад је тешко повући црту између ограничених и проширених пицина, односно између проширених пицина и креола (Siegel, 2008: 5). Ипак, важно је напоменути да се, док не постане креол, пицин не сматра природним језиком, иако је – баш као и природни језици – настао за потребе споразумевања (Al-Jasser, 2012: 71).

Проучавање пицина широм света показало је да између њих постоје многе сличности. Рецимо, код пицина је типично да се за личну заменицу првог лица у

функцији субјекта узима заменица којом се изражава објекат у лексификатору. Себа (Sebba, 1997: 71) објашњава како се акузатив енглеске личне заменице 1. л. једн. те користи за изражавање субјекта у многим пицинима и креолима, попут ток писина на Папуи Новој Гвинеји, кинеског пицин енглеског, сранан тонго креола у Суринаму и других. Поред тога, постоје и друге особине типичне за пицине широм света, као што су „редукција именичких и заменичких наставака, употреба партикула као замене за глаголска времена и понављање облика да би се појачали придеви и прилози” (Kristal, 1996: 336).

Кристал објашњава да није коинциденција то што пицини широм света, иако географски удаљени, имају међусобних сличности. Једно објашњење нуди тзв. теорија о релексификацији према којој су пицини моногенетски, односно, имају заједничког претка. Обично се за тај прапицин узима португалски пицин из XV века који можда води порекло од медитеранске лингве франке зване сабир. Португалци су употребљавали тај пицин за време својих истраживања у Африци, Азији и обе Америке, па су касније и други народи у овим пределима задржали једноставну граматiku тог пицина заменивши португалски вокабулар речима из сопствених језика (Kristal, 1996: 337). Постоји и више теорија о полигенетској природи пицина, које се заснивају на томе да процеси који стоје иза настанка пицина одражавају неке основне преференције у људском језику, као што су чврст ред речи и избегавање флексија (Kristal, 1996: 337). Једна од новијих, универзалистичка теорија, тврди да сваки пицин настаје одбацивањем онога што је језички специфично и прихватањем оног што је универзално (Muhlhausler, 1986: 113–118). Према овој теорији, сличности између пицина постоје због универзалне људске тенденције да стварају језик на исти начин, па су због тога сви пицини аналитички језици, при чему имају и једноставан фонолошки систем, синтаксички просте реченице, мали фонд вишезначних речи и друге сличне карактеристике (Khan/Akter, 2021: 168–169). Теорија о независном паралелном развоју каже да су пицини настали независно и паралелно једни с другима, а међусобно су слични због тога што су настали од сличних језика – свима је суперстрат неки индоевропски језик, а супстрат афрички (Todd, 2005: 19). Теорија о поморском жаргону тврди да су пицини настали од језика који је био лингва франка посадама трговачких бродова на којима су људи говорили различите језике и дијалекте, па су морали да нађу неки начин споразумевања. Онда је тај контактни језик доспео до Африке, Азије, Полинезије и свуда где су посаде оствариле контакт, што је постао нуклеус за стварање пицина (Todd, 2005: 19). Постоји и теорија о дечјем говору које се заснива на заједничким цртама пицина са говором деце, попут коришћења речи испуњених садржајем, уз мање граматичких речи, избегавања морфолошких промена и редуковане употребе заменица (Todd, 2005: 17). Према овој теорији, или аутохтони народ учи несавршену верзију суперстрата, или европски колонизатори поједностављују свој језик да би га говорници супстрата лакше научили (Huttmel, 2000).

Раније се сматрало да су пицини/креоли нека врста искварених европских језика, а њихови говорници сматрани су полудивљацима. Образовани

представници пицинских говорних заједница су и сами веровали у то да је њихов говор неправилан, а исти став су делили и лингвисти. Због тога пицини и креоли дуго нису били сматрани вредним научне пажње. Почев од педесетих и шездесетих година прошлог века, студије пицина и креола постају академске дисциплине, чија сазнања су значајно допринела развоју примењене и теоријске, а посебно историјске лингвистике. Ово је утрло пут озбиљнијим научним студијама, у којима се пицини и креоли не третирају као погрешни варијетети неких других језика, већ као сасвим нови језици (Holm, 2000: 1–3).

Иако се у стручној литератури о пицинима најчешће говори у контексту европских колонизатора и аутохтоних народа који су потпали под њихов утицај, пицин није ограничен само на тај контекст. Пицин је универзални феномен, који може настати било где и било када, уколико између говорника различитих језика постоји потреба за комуникацијом (Versteegh, 2008: 161). Аврам (Avram: 2020: 321–327) наводи пример војног пицина који се појавио на простору јужног Судана у првој половини XIX века, а од ког су настали такозвани судански пицини и креоли (западни: *турку* и *бонгор арапски* у Чаду; источни: *џуба-арапски* у Судану и *кинуби* у Уганди и Кенији). Њихове главне лексификаторе чине арапски варијетети Судана, а супстрати припадају нило-сахарским, афроазијским и нигер-конгоанским породицама, уз знатно мањи утицај индоевропских језика са тих простора (француски и енглески).

Исти аутор (Avram, 2020: 336–337) наводи и неколико арапских пицина насталих у новије време. *Румунски пицин арапски* је извесно време коришћен на нафтним бушотинама у Ираку, где је било много румунских радника, а настао је од румунског, египатског арапског и ирачког арапског. Такозвани *Пицин Мадам*, настао од либанског арапског и синхалског, користиле су жене из Шри Ланке и њихови арапски послодавци у Либану. *Јордански пицин арапски*, настао од јорданског арапског и бенгалског, у оптицају је међу Јорданцима и разним мигрантима из југоисточне Азије. *Заливски пицин арапски*, настао од заливских дијалеката арапског, енглеског и многих језика страних радника у земљама Персијског залива, постао је међуетнички контактни језик у овом региону.

3. Анализа прикупљеног материјала и подела по тематским групама

Језички материјал је прикупљан током седмогодишњег рада на терену, у Центру за азил „Крњача” у Београду. Део лексике коју смо забележили је већ обрађен у раду *Критеријуми за одабир тематских целина за српски као језик окружења* (Здравковић, 2022: 11–13, 36, 57). Овде смо тај материјал обогатили многим новим примерима, и тако саставили листу најфреквентнијих речи и израза, при чему су нам биле врло драгоцене консултације са пружаоцима услуга у више азилних и прихватних центара и установа специјалне социјалне заштите. Такође смо се консултовали са преводиоцима/културним медијаторима, који су нам помогли у транскрипцији речи из персијског, паштунског и дари језика (коришћен је систем транскрипције УН за персијски језик – верзија из 2012), док

смо транскрипцију за арапски извршили сами, по широко прихваћеном ДМГ систему. При транскрипцији речи смо се ослањали на изговор у највероватнијем језику-даваоцу, без обзира на то која је изворна етимологија речи. Ако се значење речи у језику-даваоцу разликује од новог значења које је добила, наводили смо оба значења. Понегде смо у тексту користили скраћенице за лингвониме који се често јављају: енглески (енгл.), арапски (ар.), персијски (перс.), паштунски (пашт.), дари (да.) и слично.

Након анализе прикупљеног језичког материјала, дошли смо до следећих тематских група у које је разврстана лексика: 'обраћање', 'исхрана', 'одевање', 'непрехрамбени артикли', 'комуникација и споразумевање', 'смештај и активности у Центру', 'религија', 'здравствена заштита', 'правни статус', 'етноними, демоними и лингвоними', 'топоними', 'сналажење у граду', 'одлазак на границу', 'изражавање глаголске радње' и на крају 'синтакса реченице' по којој дата лексика функционише.

3.1. Обраћање

У Центру се у свакодневном обраћању могу чути арапске речи „хабиби” и „хабибти” (*ḥabībī/ḥabībātī* – љубави; *драги(а)*), којима се ословљавају људи из поштовања, што не мора нужно да значи љубавну/емотивну везу. Исто тако се користи и реч „џан” (*jān* – *душа*), која долази из персијског или дари језика и служи за исказивање поштовања. Арапска реч „абу” (*abū*) је у оптицају за дозивање (нпр. *абу Ахмед!* – *оче Ахмедов!*), а употреби је и њен синоним „баба” (*bāba* – *отац*), који постоји у свим најзаступљенијим језицима. За дозивање се често користи енглеска реч „френд”, односно израз „мај френд” (*(my) friend* – *пријатељу*), која је измењена према изговору говорника паштунског језика. Они, наиме, све енглеске речи које имају глас /f/ изговарају гласом /p/, као најближим еквивалентом који постоји у њиховом језику. Реч „алибаба”, узета из популарне источњачке збирке прича *Хиљаду и једна ноћ* (ар. *‘alī bāba*), користи се као заједничка именица, у значењу „лопов”, што су корисници осмислили у жељи да именују крадљивца речју која је разумљива сваком.³

3.2. Исхрана

Исхрана, као основна животна потреба, има значајно место у заједничком језику у Центру. У употреби су речи из оријенталних језика, које и у нашем језику функционишу као позајмљенице: „кашик” (перс. *qāšōq* – *кашика*), „шај”/„џај” (ар. *šāy*; перс./да. *čāy* – *чај*) и „шорба” (ар. *šūrba*; перс. *šurbā* – *супа, чорба*). Користе се и англицизми, од којих су неки осмишљени врло креативно. Синтагма „беби фуд” (енгл. *baby food* – *храна за бебе*) означава млеко и кашице за бебе, израз „фуд тикет” (*food ticket*), који су увели пружаоци услуга, односи се на *бон за храну* а

3 За ову реч везује се и једна анегдота, настала услед погрешног декодирања поруке од стране новозапослене жене у Кутку за децу у Центру. Наиме, пошто су деца често користила назив „алибаба” како би пријавила једна друге да стављају и крију предмете по џеповима, она је помислила да је то властито име. Била је забринута како ће запамтити и разликовати толику децу, када се сви исто зову!

„фиш листа” (*fish list*) означава списак људи који добијају конзерве туњевине, о чему је у претходном тексту већ било речи. Врло је фреквентан и хибридни термин „манђа тајм” (енгл. *time* – време; буг. *манджа* – јело) који означава време предвиђено за оброк. Реч *манджа* су донели људи које су долазили преко Бугарске, а у бугарском разговорном језику она означава домаће кувано јело, народско, углавном чорбасто.

3.3. Одевање

Одевање је тематска група у којој смо забележили следеће речи: „кледес” (енгл. *clothes* – одећа, *гардероба*), њен персијски (изворно, арапски) синоним „либос” (перс. *lebās*), као и арапску реч истог значења „малебис” (ар. *malābis*). У употреби је интернационализам „банталон” (ар. *banṭalūn* – панталоне), као и реч „пиџама” (енгл. *pyjamas* – пиџама) којима се означавају сви доњи делови одеће (панталоне, тренерице и сл.). За *чаране* се користе оријентални називи „џураби” и „чораб” (ар. *ḡawrab*; перс. *jurāb*), а за папуче реч из језика дари – „ћаглак” (*čaplak*). Све врсте обуће називају се једним именом, „бут” (енгл. *boot* – чизма).

3.4. Непрехрамбени артикли

Корисници у Центру добијају разне непрехрамбене артикле, који се сви називају акронимом „ен-еф-ај” (енгл. *NFI / non food items*). За хигијену добијају: „сабун” (ар. *ṣābūn* – сапун), „бешкир” (ар. *baškīr* – пешкир), „пампар” (енгл. *Rampers* – пелене за бебе /по истоименој марки пелена/) и „вумен памперс” (енгл. *women rampers* – хигијенски улошци). За смештај им треба „батанија”/ „батани” (ар. *baṭāniyya* – ћебе), „чаршаф” (перс. *čāršeb* – чаршав/постељина, тур. *çarşaf*) и „душек” (вероватно из српског или тур. *döşek*). За стајање у реду, за време поделе неке робе, користи се арапска реч „китар” (ар. *qitār* – ред, колона). Овде можемо укључити и тзв. „кеш кард” (енгл. *cash card*), картицу са које се не може подићи новац, већ служи искључиво за плаћање у продавницама, као вид новчане помоћи коју корисници добијају од невладиних организација за куповину основних потрепштина.

3.5. Комуникација и споразумевање

Један део лексике тиче сеначина комуникације и међусобног споразумевања. Забележили смо речи: „антернет” (енгл. *Internet* – интернет), „тилипуне” (енгл. *telephone* – телефон), као и „ћаћгар”, што је настало искривљеним изговором персијске речи „шаржар” (*šaržar* – пуњач /за мобилни телефон/), која је такође у употреби. Користи се персијска реч „тарћман” (*tarjṭmān* – преводилац), а ову реч имају и арапски, дари и паштунски. Израз „комјунити лидер” (енгл. *community leader*) су осмислили пружаоци услуга да означе посредника. Ова реч се користила док се мађарска граница могла прећи регуларно, када је свака етничка група одређивала по једног посредника који ће је заступати пред мађарском полицијом. Његов задатак је био и предаја списка са именима оних који су

на реду да пређу у мађарске кампове. Израз се користио и у јеку пандемије вируса корона, у условима отежане комуникације. Тада је по једна особа из сваке смештајне јединице била задужена да комуницира са пружаоцима услуга и износи захтеве осталих припадника своје јединице.

3.6. Смештај и активности у Центру

За смештај се користи енглеска реч „рум” (*room* – соба), која означава било које место за боравак/становање, попут куће, стана и сл. У оптицају је и њен синоним из персијског и дари језика „отак” (*otāq*). За просторију у којој се одвијају едукативне, креативне и окупационе активности у Центру, користе се енглеске речи: „клас” (*class* – учионица) и „скул” (*school* – школа). У вези с поменутиим активностима, имамо реч „тичр” (енгл. *teacher* – учитељ) која се користи за сваку особу која ради са децом и одраслима. Израз „скул бос” (енгл. *school boss*) означава особу задужену за школску децу. Реч је о особи која уписује децу у редовну школу и посредује између школе и деце (односно њихових родитеља који су корисници Центра). Фреквентно се користи и реч „фајт” (енгл. *fight* – свађа, туча) да означи гласан говор, вику, свађу или тучу, као и „секурити” (енгл. *security* – обезбеђење) за чуваре који раде на пријавници и контролишу улаз у Центар.

3.7. Религија

Што се тиче религије, у оптицају су већином арапски исламски изрази, који су заступљени и у другим језицима, пошто већину корисника чине муслимани. Кованица „џума деј” (ар. *ġum'a* – петак; енгл. *day* – дан) се односи на одлазак у џамију петком и означава овај свети дан. Израз „саба, букра, иншала!” (да. *sabā*/ар. *bukra* – сутра; ар. *in šā'a Allāh* – ако Бог да) значи мало сутра, а у истом значењу употребава се и реч „душанбе” (перс./да. *dišanbe* – понедељак). Заступљени су и многи арапски исламски изрази који су задржали своја основна значења: „хамдулила” (*al-ḥamdu li Allāh* – хвала Богу), „иншала” (*in šā'a Allāh* – ако Бог да), „машала” (*mā šā'a Allāh* – шта Бог да /израз дивљења/), „вала(и)” (*wa Allāh(i)* – богами), „астафрула” (*astagfiru Allāh* – Боже опрости), „алах керим” (*Allāh karīm* – Бог је великодушан), „халал” (*ḥalāl* – допуштено, дозвољено), „харам” (*ḥarām* – недопуштено, забрањено), „шајтан” (*šayṭān* – ђаво), „ђини” (*ġinī* – демон, дух), „џенет” (*ġanna* – рај), „џехенем” (*ġahannam* – накао) и други.

3.8. Здравствена заштита

Један број речи везаних за здравствену заштиту долази из језика дари. Реч „пићкори” (*pičkāri* – шприц) у Центру означава вакцину/инјекцију а „хараш” (*xāraš* – свраб) означава шугу. Користи се и реч „шипши” (*šipiš* – ваши главе), као и „дана” (*dāna* – бубуљица, краста, плик /односно било која кожна промена у облику зрна/). У употреби је и арапска реч „мусакин” (*musakkin* – седатив), која у Центру означава лек против болова. У контексту здравствене заштите заступљени су и англицизми: „дактар” (*doctor* – доктор, лекар) и „алерџи”

(*allergy* – алергија), која поред алергије још означава и *осип*, *ујед инсекта* или *шугу*. Реч „таблет” (*tablet* – *таблета*) означава било који лек, а усталио се и фразеологизам: „Парацетамол таблет фор ол” (*Парацетамол је лек за све болести*), пошто корисници често добијају тај лек за различите врсте тегоба.

3.9. Правни статус

Од лексике везане за правни статус корисника можемо издвојити арапску реч „варака” (*waraqqa* – *лист папира*), која у Центру означава било који документ. Њен синоним „хартија” (вероватно ушао из српског) у Центру означава *потврду о израженој намери тражења азила* (којом су лица регистрована за смештај у неком од центара, али нису званично у поступку азила) – тзв. *полицијски папир*. У употреби су и неки англицизми. Реч „лајер” (*lawyer* – *адвокат*) означава *правног заступника* (који заступа тражиоца азила у поступку добијања азила), а синтагма „ај-ди кард” (*ID card* – *идентификациона картица*) означава картицу коју издаје Комесаријат за избеглице и миграције РС, а садржи личне и податке о центру у ком бораве (пошто многи корисници немају други валидан документ). У оптицају је и израз „азилијум ај-ди кард” (*asylum ID card*), да значи *личну карту тражиоца азила*, коју издаје Канцеларија за азил, као потврду, односно, валидан документ за лице које је у поступку азила. Овде можемо додати и реч „сингл” (енгл. *single* – *самац*), што се користи за мушкарце старије од 18 година који су сами на путу, као и „ћерисан” (*ziresen* – *малолетник*), насталу тако што су пружаоци услуга погрешно изговарали реч из дари и паштунског језика.

3.10. Етнимими, демоними и лингвоними

Ова тематска група највише се везује за говор пружалаца услуга, који су се, када је криза почела, одједном сусрели са мноштвом народа чији су језици, државе и националне припадности били недовољно познати на овим просторима.⁴ Требало је именовати све те људе и њихове језике о којима се тада мало знало. Због тога су се међу пружаоцима услуга употребљавали разни називи. Неки од њих су били исправни, а неки продукт креативне адаптације и сналажења у датој ситуацији. Временом су се пружаоци услуга боље упознали са етнимимима, демонимима и лингвонимима корисника, али су се неки од устаљених назива ипак задржали.⁵ Тако се, на пример, одомаћио термин „Бурунђани” за становнике Бурундија, а за њихов службени језик узет

4 Тада се у нашим медијима и међу локалним становништвом могло чути како су, наводно „Арапи дошли из Авганистана” јер овде влада погрешан стереотип да су сви блискоисточни народи Арапи!

5 Када је реч о земљама где живе различите етничке групе, временом су пружаоци услуга научили да је боље користити етнимиме него демониме. Тако се одмах зна којим језиком говоре корисници, па се брже налази преводилац и успоставља комуникација. Ово је нарочито важно због тога што неки људи немају ни основно образовање, па не познају званични језик државе из које долазе, већ само језик своје етничке групе! Најбољи пример су Курди, који живе у земљама где се говоре различити језици, а служе се сопственим језиком. За споразумевање са Курдом није толико важна чињеница да долази из, рецимо, Ирака, колико је важно то што припада курдској етничкој групи. Пружаоци услуга су временом научили да праве разлику између курдског курманџи језика којим говоре Језиди претежно из Ирака, и курдског сорани и бадини, којима говоре Курди у Ираку и у Ирану.

је ендоним „кирунди”.⁶ За Бангладешане се усталио назив „Бенгали”/„Бангле”, а за бенгалски језик – „бенгали”. Становници земаља Магреба (Тунис, Алжир и Мароко) названи су једном арапском речју „Магриби” (ар. *magribī*), а становници Авганистана етнонимом „Авгани”.⁷ У контексту избегличко-мигрантске кризе, пружаоци услуга персијски језик називају ендонимом „фарси”, а паштунски ендонимом „пашту”. За језик који је предмет овог рада, у оптицају је био термин „есперанто”, као и духовита реч „мигрантиш” – по узору на већ постојеће сливенице типа *Serblish*, *Spanglish*, *Arabish* и сл., којима се називају хибридни језици, настали мешавином енглеског са другим језицима.

3.11. Топоними

Поједина насеља у Србији и региону, највише она у којима се налазе центри за азил и прихватни центри, добила су своје нове називе, у складу с тиме како их изговарају корисници: „Кернаћа” (Крњача), „Дивлена” (Дивљана), „Синица” (Сјеница), „Багуаћа” (Боговаћа), „Сомбол” или „Зомбол” (Сомбор), „Шамси” (Адашевци), „Принсипал” или „Принципал” (Принциповац), „Суботика” (Суботица), „Белграде” или „Бил(и)град” (Београд) и „Осућик” (Осијек). Нове облике добили су и називи држава које се налазе на западнобалканској рути, као и оних држава које корисници наводе као жељене дестинације: „Туркија” (Турска), „Јунан(истан)” (Грчка), „Булгарија” (Бугарска), „Магдоња” (Македонија), „Србија”, „Сирбија” или „Србистан” (Србија), „Маћаристан” или „Ханг(а)ри” (Маћарска), „Босни” (Босна), „Кроатија” (Хрватска), „Романија” (Румунија), „Утриш”, „Устериш” или „Остриш” (Аустрија), „Алемани(ја)” (Немачка), „Пранса” или „Фаранс” (Француска), „Аталија” (Италија), „Белцик” (Белгија) и сл.

3.12. Сналажење у граду

Град се у новонасталом језику назива „базар” (перс./да. *bāzār-nijaца*, *базар*), а и делови града Београда у којима се окупљају корисници добили су називе на овом језику. Тако је парк Луке Ћеловића, који је од почетка кризе био главно место окупљања, добио назив „Авгани парк”. Име је добио по Авганистанцима, који су дуго били најбројнији народ у овом парку. Тамо су живели, уговарали превоз и организовали даље путовање ка земљама Европске уније. Назив је познат и људима из других земаља, јер је „Авгани парк” свима био почетна тачка за наставак пута. Зелени венац је постао „Кубарунди”, што на језику рунди значи „оно што припада становницима Бурундија” (рун. *ки barundi*). Овај назив осмислили су управо они, да означе место где их је лако пронаћи, пошто су се окупљали у једном кафићу на Зеленом венцу. Одатле се, такође, координирао

6 Кристал (1996: 357) наводи да језик становника Бурундија треба звати „рунди”, а не „кирунди”. Тако и егзониму „кисвахили” одговара наш ендоним „свахили”.

7 Клајн (2010: 14) наводи да термин *Авгани* или *Авганци* (најбројнија нација на подручју Авганистана) треба разликовати од термина *Авганистанци* (становници Авганистана), раздвајајући тако етнониме од демонима. Пошто се етнонимима *Таџици*, *Хазари* и *Паштуни* означавају етничке групе у Авганистану, претпостављамо да Клајн под термином *Авгани*, заправо мисли на Паштуне, који јесу најбројнија етничка група у овој земљи.

наставак путовања. Неке институције су добиле своје нове, прилагођене називе. Завод за васпитање деце и омладине у Нишу добио је назив „Завудзаи”, што се користи претежно у комуникацији са малолетницима без пратње који се, када се нађу на југу Србије, смештају у установу специјалне социјалне заштите. Назив „Комисириат”, односно „Комисариа”, односи се на Комесаријат за избеглице и миграције, институцију која се бави прихватом и збрињавањем избеглица на територији РС.

3.13. Одлазак на границу

Што се тиче лексике везане за одлазак на границу, претходно је већ састављен један глосар, у публикацији *Људи гејма: нерегуларно кретање и ризици* (Vještica/Dragojević, 2021: 36–38).⁸ Реч је о лексиси из тзв. кријумчарског сленга, коју су користили људи на западнобалканској рути, за међусобно споразумевање и комуникацију са људима који им организују пут. Неки од тих термина поменути су и у *Приручнику из културне медијације за студенте* (Marjanović i dr., 2023: 8–9).⁹ Ми ћемо се такође осврнути на ову лексику, коју смо забележили у Центру – где се актери „гејма” спремају за исти и враћају из њега, уколико им план не успе.

Најпознатија реч овде је свакако „гејм” (енгл. *game*), коју неки корисници изговарају и као „гем”, у складу са системом дифтонга у њиховим матерњим језицима. Ова реч означава покушај (ирегуларног) преласка границе, у ком се актер „креће напред-назад” између граничник прелаза, избегавајући граничаре, заштитне ограде и друге препреке (Vještica/Dragojević, 2021: 36–38), што подсећа на играње неке акционе видео-игре. Ми смо забележили термин „гаранти гејм” (енгл. *guaranteed game*) који је у публикацији *Људи гејма* дефинисан као „унапред договорено и плаћено путовање до земље одредишта” (Vještica/Dragojević, 2021: 37). Термин „пуш бек” (енгл. *push back*) користи се да означи *колективно протеривање* (Vještica/Dragojević, 2021: 8; Marjanović i dr., 2023: 9), односно враћање људи који су ирегуларним путем ушли на територију ЕУ.¹⁰

Овде је заступљена лексика везана за окружење кроз које се актери „гејма” крећу. „Вотар” (енгл. *water* – вода) је сваки предео покривен водом (река, поток и сл.), а „џангл” (енгл. *jungle* – џунгла) сваки предео покривен дрвећем. Према речима авганистанских корисника, један од главних кријумчара који је годинама контролисао пределе близу хрватске и мађарске границе називан је именом „шер џангл” (перс./пашт./да. *šir* – лав), што можемо превести метафором *краљ шуме*. Општи назив за главног кријумчара је „раис” (ар. *ra'īs* – онај који је главни), а за исти појам се користи и реч „бос” (енгл. *boss*). Врло су фреквентне

8 Наслов оригинала: Vještica, S. A., Dragojević, M. (2019). *Game People – Irregular Migration and Risks*. Belgrade: Crisis Response and Policy Centre.

9 Наслов оригинала: Marjanović, M., Idris, I., Harbutli, A., Sjekloća, B., Matuško, R. (2023). *Student's Handbook on Cultural Mediation*. Belgrade: Crisis Response and Policy Centre.

10 У српском језику се одомаћио и глагол „пушбековати”, који често користе наши медији када извештавају о људима са западнобалканске руте.

речи „каћакбар” (перс./пашт./да. *qāčāqbar* – кријумчар, шверцер) и „каћак” (*qāčāq* – кријумчарење, швери, противзаконит), а ова друга се користи и за непријављене људе, оне које илегално бораве у Центру. За успешну акцију преласка границе неопходни су и црни џакови за смеће, које људи користе како би ноћу били мање уочљиви полицији. Они се називају „кис” (ар. *kīs* – кеса). Веома је фреквентна и турска реч „чакмак” (тур. *çakmak*) да означи било које кресало за паљење ватре, углавном *упаљач* или *шибицу*.

Забележили смо и лексику везану за смештај на терену, пошто цела акција може трајати од неколико дана до неколико месеци. Реч „ћирики”/„ћилики” (пашт. *čiriki*) означава *вреће за спавање*, а „хараба” (ар. *ḥarāba* – *рушевина*) се односи на импровизоване кампове у шумама близу граничних прелаза у којима људи бораве док се не пружи прилика за безбедан прелаз. У оптицају су и речи везане за транспорт: „трен” (енгл. *train* – *воз, трамвај*), „машин” и „матор” (енгл. *machine/motor* – *ауто/комби/камион*).

Одлазак на границу је опасан и ризичан подухват, који доводи до разних сукоба и несрећа, понекад и са смртним исходом. Такав пут се описује као „катастрофа” (енгл. *catastrophe*), чиме се именују лоши догађаји и све лоше ствари. Користи се и немачка реч „капут” (нем. *kaputt* – *нема га; мртав*), да означи несталог или страдалог у акцији. При планирању акције, важна је и полиција која чува граничне прелазе. Говорници арапског је називају „болис”, док је за све остале „полис” (енгл. *police*) – пошто арапски језик нема глас /р/, па се у страним речима често користи најближи еквивалент /б/. Специјална мађарска полиција, обучена да чува границе своје земље од ирегуларних миграција, тзв. „бордер хантерси” (енгл. *border hunters*), добила је назив „нато” (енгл. *NATO*).

3.14. Изражавање глаголске радње

У ову групу можемо сврстати речи и конструкције којима се изражавају глаголске радње. Користе се речи „нист” (перс. *nist* – *није*), „надари” (перс./да. *nadāri* – *нема*), „мафи” (ар. *māfi* – *нема*), као и српска реч *нема*, која служи за исказивање било које негације. Устаљена је и реч „пиниш” (енгл. *finish* – *готово, крај, завршити*), настала услед неправилне артикулације гласа /f/ код говорника паштунског језика. У оптицају су глаголи „го” (енгл. *go* – *ићи*), „кам” (енгл. *come* – *доћи*), „гив” (енгл. *give* – *дати*), „тејк” (енгл. *take* – *узети*), „ченџ” (енгл. *change* – *променити/мењати*) и други енглески глаголи који изражавају основне радње, стања и збивања, а који се увек користе у крњем инфинитиву.

3.15. Синтакса реченице

Реченицу карактерише комбиновање елемената двају или више језика, а њена синтакса највише подсећа на поједностављену енглеску синтаксу. На пример, у реченици „Ми го дактар, ми таблет гив, нау ми мушкил нист” (*Ишао сам код доктора, дао ми је лек и сада немам проблема*) се јавља мешавина поједностављеног енглеског, арапског и дари језика (ар. *miškil* – *проблем*; да. *nist* – *није*). Забележили смо и следеће примере: „Ми Багуаћа пиниш, ми го гејм”

(буквалан превод: *Завршио сам са Боговаћом и сада идем на границу*; право значење: *Идем даље; идем на границу*), „Мај пренд, плиз, отак ченџ” (*Пријатељу, молим те, дај ми другу собу*), „Нема го гејм” (*Не идем на границу*), „Нема гуд” (*Нисам добро*), „Нема радим” (*Не радим/Немам посао*), „Нема браво(?)” (*Нема ништа добро/Нећеш ме похвалити?*), „Ми нема тилипун. Алибаба тејк он гејм” (*Немам телефон, украли су ми га када сам био на граници*), „Ми го гејм тудеј. Каћакбар кол, ми го. Иншала, ми кам Алеманија” (*Чекам да ме позове кријумчар и идем на границу. Ако бог да, стићи ћу у Немачку*), „Баба но хир. Еври деј хи го базар” (*Отац није у Центру. Сваки дан је у граду*), „Ју го рум?” (*Идеш кући?*).

Овде можемо навести и једну анегдоту, у којој се мешају енглески, арапски и француски. Наиме, пружалац услуга испитује корисника са арапског говорног подручја одакле је. Овај се, иако долази из франкофоне северне Африке, прави да је Сиријац, јер претпоставља да су му тако загарантована одређена права и бољи третман. Они овако разговарају:

- *Where are you from?* (Одакле си?)
- *Sūriyā* (Из Сирије /труди се да изговара ову реч онако како то чине Сиријци/).
- *Wallāh?* (Заиста?)
- *Oui* (Да /на крају га одаје ова француска реч, коју је спонтано изговорио/).

Комбиновање елемената више језика може да доведе и до погрешног декодирања поруке, код неупућених у овај „језички код”. То показује разговор између корисника Центра и новозапосленог возача, који смо забележили:

- *Tarḥman go hospital?* (корисник пита: „Да ли и преводилац иде са нама у болницу?”)
- *No, his name Mohammed* („Не, он се зове Мухамед”, одговара возач, који је мислио да је „тарћман” властито име).¹¹

Пошто је у Центру било могуће учење српског као језика окружења, у употреби су и реченице на српском, које се одликују поједностављеном синтаксом и разноликом лексиком. На пример: „Ако ти ниси у соби, не узмеш *фуд тикет* за сутра” (*Ко није у соби, неће узети бон за храну за сутра*) или „Забрањено да је *каћак* у соби код неко” (*Забрањено је илегално боравити код неког у соби*). Један говорник арапског, који је учио српски језик у Центру, саставио је на часу реченицу „Ти си *бело срце* у Београду”. Како је објаснио, синтагма *бело срце* у колоквијалном арапском језику означава добру особу, чистог срца која помаже људима. Овде запажамо појаву *калкирања* (од француске речи *калк* /*calque* – отисак, копија/), када се страна реч или израз репродукује помоћу домаћег језичког материјала. Приликом захваљивања, ученици српског најчешће одговарају изразом „Ништа проблем”, што је последица утицаја њихових

11 Име *Мухамед*, које носе многи корисници муслиманске вероисповести из различитих земаља, приликом регистрације у нашој земљи забележено је на чак 200 различитих начина. Неки од њих су: „Мохамад”, „Мухамад”, „Мохамед”, „Мухаммад” и сл. Разлог за бројна граfiјска колебања лежи у различитим изговорима овог имена од стране корисника. С обзиром на то да они обично нису имали никаква лична документа, њихов идентитет се утврђивао само на основу података које су давали при регистрацији.

матерњих језика. На питање „Како си?“, одговарају „Нема добро“, или „Мало добро, мало нема добро“, пошто реч „нема“ у Центру служи за изражавање било које негације.

4. Дискусија

На основу прегледа литературе из области контактне лингвистике, можемо извести закључке о главним критеријумима за идентификацију пицина, помоћу којих ћемо покушати да утврдимо да ли је језик који овде проучавамо заиста пицин и у којој фази развоја се он налази. Да бисмо неки језик могли назвати пицином, он мора бити контактни језик настао мешањем два или више језика, при чему већина лексике долази из једног, доминантног језика. Пичин настаје из *претпицина* – жаргонског говора који је граматички и лексички врло нестабилан, а који временом може да развије у систем са стабилнијим језичким нормама. У својим почетним фазама развоја, пицин карактерише скроман фонд речи набијених значењем, које већином долазе из суперстрата, али фонолошки, граматички, па и семантички често више подсећају на супстрат(е). Уз то, пицин поседује и једноставну синтаксу, са чврстим редом речи и избегавањем флексија, што практично значи да овај језички варијетет нагиње аналитичком типу. Сваки пицин је у почетку *ограничен* и временом може да нестане. Уколико до тога не дође, односно ако пицин настави да се користи дужи време, он почиње да покрива више функција и усложњава на граматичком и лексичком нивоу. Тако настаје *проширени пицин* који лако може да прерасте у *креол*.

Језик у Центру за азил „Крњача“ јесте контактни језик настао мешањем више језика, при чему већина лексике долази из једног. У питању је енглески, чији удео у анализираном лексичком материјалу износи више од 50%, што се може објаснити чињеницом да је он неким говорницима други језик и да су фреквентни англицизми препознатљиви у већем делу света. За њим следи арапски, као главни језик-давалац у исламском културном кругу, са скоро 30% удела. Значајан удео имају и речи из најзаступљенијих оријенталних индоевропских језика (персијски, дари и паштунски), а будући да они деле доста заједничке лексике, понекад је тешко утврдити из ког тачно језика долази која реч. Поред тога, заступљене су и речи из српског, као језика окружења. Лексички фонд се претежно састоји од именица, а мањим делом од глагола и других врста речи, које заједно формирају синтаксички просте реченице. Анализа лексике и подела по тематским групама јасно указују на то да се овај језик користи у сврху базичне комуникације између говорника различитих језика и да је његова употреба врло ограничена. Ово смо закључили на основу тога што се речи с којима говорници овог језика свакодневно саобраћају односе на основне животне потребе корисника Центра, и не иду даље од тога.

С обзиром на то да прикупљени материјал представља читав инвентар овог језика, или макар његов највећи део, можемо закључити да овај језик располаже врло скромним лексичким инвентаром. На пољу семантике примећујемо појаву типичну за пицине, која настаје као један вид компензације ограничене

лексице. Реч је о семантичкој екстензији, када речи добијају нова значења, али задржавају и она стара. Тако, на пример, српска реч „нема” служи за исказивање било које негације, енглеска „бут” означава све врсте обуће, „рум” било које место за боравак/становљење, „џангл” сваки предео покривен дрвећем, „вотар” сваку водену површину, „варака” било који документ, „дана” сваку тачкасту кожно промену, а „алерџи” разне врсте промена и траума на кожи. Код неких речи запажамо појаву да им се значење у пиџину сужава или потпуно мења, па онда почињу да означавају само неке конкретне појмове, важне корисницима. Тако је, на пример, „хартија” почела да означава потврду о израженој намери тражења азила, „раис” главног кријумчара, „гејм” покушај ирегуларног преласка границе, а „алибаба” лопова. Семантичке промене функционишу по принципима метафоре (на основу сличности између појмова) или синегдохе (подврсте метонимије која се заснива на односу део-целина).

Што се тиче изговора речи, примећујемо да оне подлежу одређеном степену адаптације. Ово највише важи за англицизме који се прилагођавају фонетским законитостима супстрата, па тако имамо облике као што су: „пренд”, „пиниш”, „гем”, „лајер” или „болис”. Многе српске речи у овом пиџину су такође подлегле адаптацији, о чему сведоче примери: „Кернаћа”, „Багуаћа”, „Суботика”, „Завудзаи” и многи други.

У оптицају су и синтагме, које се – по аналитичком принципу заступљеном у енглеском – граде стављањем две именице једне уз другу, без додавања икаквих граматичких морфема. О томе сведоче духовито сковани термини, као што су: „фиш листа”, „комјунити лидер”, „фуд тикет”, „манћа тајм”, „Авгани парк”, „шер џангл” и други. Одсуство граматичких морфема примећујемо и код глагола, који долазе из енглеског и користе се увек у крњем инфинитиву, а пример за ову појаву можемо видети већ у самом наслову рада („Ми Багуаћа пиниш, ми го гејм”). Предлози уз глаголе се обично изостављају, где год то не утиче на разумљивост реченице („Ми кам Алеманија”). Понегде запажамо употребу прилога за време, помоћу којих се компензује одсуство категорије времена код глагола („Ај го гејм тудеј” и „Нау ми мушкил нист”). Упитни облик се постиже интонацијом („Ју го рум?”), а одрични уметањем неког од облика за негацију из заступљених језика („Нема гуд”). Корисници се изражавају простим реченицама, чак и када изражавају неку врсту зависно-сложених реченичних односа, па тумачење оваквих исказа углавном зависи од контекста (нпр. погодбена реченица „Каћакбар кол, ми го”).

Примери показују да је за говор у првом лицу специфична употреба енглеске личне заменице првог лица јединине у акузативу („ми”, од енгл. *me*), што је, како смо претходно објаснили, карактеристично за многе пиџине. Из свих ових примера можемо закључити да енглески језик није доминантан само код речи испуњених садржајем, као што су именице, глаголи, и понеки придев/прилог, већ и код малог броја граматичких речи којима пиџин располаже – личне заменице и, ретко, предлози. Уз то, чврст ред речи у реченици (по обрасцу субјекат-предикат-објекат) исти је као у енглеском. Овде треба имати у виду

да је енглески аналитички језик и као такав је погодан да буде суперстрат у процесу развоја пиџина, будући да су сви пиџини аналитичког типа.

5. Закључак

Након анализе прикупљеног материјала и сагледавања добијених резултата у односу на релевантну литературу, утврдили смо да језик корисника и пружалаца услуга у Центру за азил „Крњача” поседује елементе пиџина и може се сматрати пиџином. Ово смо закључили на основу тога што се он савршено уклапа у дефиниције и испуњава све услове које један пиџин треба да има. Није ничији матерњи језик, већ контактни језик настао мешањем више језика, при чему утицаји већином долазе из једног језика. Одликује се скромним вокабуларом и скученим избором функција. Има сведену граматику и синтаксу, па спада у аналитички језички тип. Одсуство комплексније лексике и морфологије и лимитирана употреба указују на то да је реч о пиџину ограниченог типа. Он ће, када се разреши криза избегличко-мигрантске популације и Центар престане са радом, вероватно нестати. Шансе да се развије у проширени пиџин су веома мале, јер се људи у Центру не задржавају довољно дуго и не шири се круг функција којима овај помоћни језик служи.¹² Могуће је да ће промена структуре корисника Центра даље утицати и на промене овог пиџина, који је, као и сваки језик, жива материја подложна променама – нарочито због тога што нема никакве стандарднојезичке норме која би га у томе спречавала.

Литература

- Здравковић, О. (2022). *Критеријуми за одабир тематских целина за српски као језик окружења* (необјављен мастер рад). Филолошки факултет, Београд.
- [Zdravković, O. (2022). *Kriterijumi za odabir tematskih celina za srpski kao jezik okruženja* (neobjavljen master rad). Filološki fakultet, Beograd]
- Al-Jasser, J. A. (2012). Pidginization theory and second language learning/acquisition. *Journal of King Saud University – Languages and Translation*, 24, 71.
- Avram, A. (2020). Arabic pidgins and creoles. In C. Lucas, S. Manfredi (Eds.), *Arabic and contact-induced change (Contact and Multilingualism 1)*(pp. 321–347). Berlin: Language Science Press.
- Bugarski, R. (2003). *Jezici* (2. izdanje). Beograd: Čigoja štampa.
- Holm, J. (2000). *An Introduction to Pidgins and Creoles*. Cambridge University Press.
- Hummel, A. (2000). *Pidgins and Creoles*. Munich: GRIN Verlag.
- Khan, I. J., Akter M. S. (2021). Pidgin and Creole: concept, origin, and evolution. *British Journal of Arts and Humanities*, 3(6), 164–170.

12 У центрима широм земље се рађало много деце из истих или мешовитих бракова, о којима су, поред родитеља, водили бригу и други корисници и пружаоци услуга. Деца су континуирано била изложена различитим језицима, реаговала на њих и проговарала потпуно неразумљиве речи. Ипак, ниједно од деце није остало довољно дуго да бисмо уопште могли говорити о формирању некаквог креола.

- Klajn, I. (2010). *Rečnik jezičkih nedoumica* (5. izdanje). Beograd: Čigoja štampa.
- Kouwenberg, S., Singler, J. V. (2008). Introduction. In S. Kouwenberg, J. V. Singler (Eds.), *The Handbook of Pidgin and Creole Studies* (pp. 1–16). Oxford: Blackwell Publishing.
- Kristal, D. (1996). *Kembrička enciklopedija jezika*. Beograd: Nolit
- Malmkjær, K. (2010). Creoles and pidgins. In K. Malmkjær (Ed.), *The Linguistics Encyclopedia, 3rd edition* (pp. 113–121). London and New York: Routledge.
- Marjanović, M., Idris, I., Harbutli, A., Sjekloča, V., Matuško, R. (2023). *Priručnik iz kulturne medijacije za studente*. Beograd: Centar za kriznu politiku i reagovanje.
- Muhlhausler, P. (1986). *Pidgin and Creole Linguistics*. Oxford: Basil Blackwell.
- Sebba, M. (1997). *Contact Languages: Pidgins and Creoles*. London: McMillan Press.
- Siegel, J. (2008). *The Emergence of Pidgin and Creole Languages*. Oxford: Oxford University Press.
- Todd, L. (2005). *Pidgins and Creoles*. London and New York: Routledge.
- Versteegh, K. (2008). Non-Indo-European Pidgins and Creoles. In S. Kouwenberg, J. V. Singler (Eds.), *The Handbook of Pidgin and Creole Studies* (pp. 158–186). Oxford: Blackwell Publishing.
- Vještica, A. S., Dragojević, M. (2021). *Ljudi gejma: neregularno kretanje i rizici*. Beograd: Centar za kriznu politiku i reagovanje.

Ivana R. Gligorijević
Olga D. Zdravković

Summary

“ME BAGOUADJA PINISH, ME GO GAME” : THE LANGUAGE OF BENEFICIARIES AND SERVICE PROVIDERS AT THE KRnjača ASYLUM CENTER

In the past decade, there has been a significant increase in the number of Middle Eastern and African refugees, migrants and asylum seekers in the Republic of Serbia. These people have utilized various asylum and reception centers throughout the country. A common language has emerged to help service providers and center beneficiaries communicate. This language has a limited vocabulary, simple grammar, and a narrow range of functions specific to life's realities and works in the centers. The Krnjača Asylum Center in Serbia has been a focal point for research on this language. Over the course of seven years, we have compiled a lexicon comprising words and phrases used in this center, encompassing languages such as English, Arabic, Persian, Pashto, Dari, and Serbian, among others. While it has distinctive features, the language of the Krnjača Asylum Center shares some similarities with languages spoken in other centers, indicating the existence of a language continuum. Previous publications have

documented the vocabulary of this language, but they have primarily been in the form of manuals. Our research aims to place the study of this language in a scientific context, considering it as part of contact linguistics. We propose that the language spoken at the Center is a pidgin, a contact language developed in a multilingual society to ease basic communication among its members. After looking at the words we gathered and relevant literature, we concluded that the language spoken at the Center can be referred to as a pidgin, as it exhibits all the characteristics of one. This research sheds light on the development of the Krnjača Asylum Center Pidgin, highlighting its unique features and its position within the broader field of contact linguistics.

Key words:

contact languages, Pidgin, English, Arabic, Persian, Pashto, Dari, Serbian